

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKRE: EGY ÓRA 5 K.,
NÉGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K.,
EGYES SZÁM 20 FILLER, VASÁRNAP 30 FILLER.

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT.
KIADÓTULAJDONOSOK: HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRS. PIAC-UTCA 49.

Üzenet Párisba

Az a seregszemle, amelyet Károlyi Mihály tegnap Szatmárott a székely zászlóalj fölött tartott, egy lokális ünnep keretei közül messzire kimagasló jelentőségű eseménynek növekedett. A köztársaság elnökének, Böhm Vilmos és Nagy Vince minisztereknek nyilatkozatai nemcsak a székely katonáknak és nemcsak Szatmár közönségének szóltak, de meg kell hogy hallja azokat az egész Magyarország népe és meg kell hogy szívlelje a szatmári beszédeket az a külföld is, amely még mindig ellenséggként áll szemben velünk és éppen most készül meghozni ítéletét a sorsunk fölött.

A köztársaság elnöke ezuttal is a pacifizmus elvét hirdette, azoknak az elveknek a megvalósítását követelte az entente-hatalmasságoktól, amelyek elvek valóra válását remélte akkor, amikor az ország elnyomóinak, a háború bűnöseinek markából és egyik napról a másikra esendőt teremtett a harci frontokon. Ő ma is bizik a pacifista eszmék sikerében, ma is hiszi, hogy a wilsoni igazságok le fogják küzdeni a győzelmi mámorban uszó entente-kormányok imperiálista hajlamait. — Ezzel a bizalommal, ezzel a hittel indul Párisba, mint Magyarország békekövete, de egyszermind azzal az elszántsággal, hogy ha pedig az entente sutlya dobna a wilsoni elveket, amelyek hirdetésének köszönhető a győzelem, akkor mi a végszükség esetében fegyverrel is felszabadítjuk Magyarországot. Ugyanaz a gondolatmenete, a szociálista hadügyminiszter, Böhm Vilmos beszédének, aki Szatmár piacáról odakiáltotta az entente-hatalmaknak: vigyázzanak, mert ha szétdarabolnak bennünket, ha elveszik tőlünk a megélhetés eszközeit, akkor már nem lesz veszíteni valónk, s magukra vessenek azokért, akik majd Magyarországon bekövetkeznek. És a szatmári napot teljessé egészítő debreceni esemény, a Juhász-Nagy Sándor igazságügyminiszter megnyilatkozása is jórészt a párisi kongresszus címére szólt: „ha a békekongresszus a hódítóknak ítéli oda a megszállott területeinket, sohasem lesz nyugalom Magyarországon mindaddig, amíg azokat vissza nem csatolják az ezeréves hazához.”

Szatmárról és Debrecenből el fog jutni Párisba ez a figyelmeztetés, ez bizonyos, de nagyon kérdéses: meghallgatásra talál-e? A forradalmi Magyarország vezetői most a magyar néphez fordulnak kérő és figyelmeztető szavakkal: segítsen nekik az igazságunkért

folytatott küzdelmükben azzal, hogy egységet mutasson, amelyet nem bont meg a pártos visszavonás, mert az entente ítélőszékétől csak akkor remélhetünk igazságot, ha látja, hogy a magyar nép összefog az ország épségének megvédésére. Aki ezekben a sorsdöntő napokban egyenlenséget szít a magyar népben, az

gyöngíti a helyzetünket a párisi aeropag előtt, az ránk szabadítja a szomszédok mohó imperializmusát és kiemeli a poklok fenekére kergetett zsarnokságot, amely ránk zúdította az öt éves háború szörnyeit és belekergetett bennünket abba az örvénybe, amelyből csak a szabad, erős népköztársaság menthet ki bennünket

A köztársaság elnöke Szatmáron

Károlyi Mihály és Böhm Vilmos hadügyminiszter az ország területi épségéért

Szatmár, március 3.

Vasárnap reggel 9 órakor robogott be a gyönyörűen felszerelt 90 kocsiból álló kőlvonaton, amely Károlyi Mihályt, a köztársaság elnökét és kíséretét hozta Szatmárra. A pályaudvaron sok ezernyi tömeg várta az elnököt. Ott volt teljes számmal a kormánybiztoság és a katonaság vezetői. Az összes hivatali főnökök, valamint a szomszédos megyék küldöttségei. Az elnökkel együtt Szatmárra érkeztek Károlyi Mihályné, Nagy Vincéné, Böhm Vilmos hadügyminiszter, Nagy Vince belügyminiszter, Ugron Gábor volt belügyminiszter, Pogány József kormánybiztos, Stromfeld és Kratochvíl ezredek, Gellért Oszkár, Simonyi Henrik, Herceg Géza miniszteri tanácsosok, Hunkár Aladár osztálytanácsos, Kovács és Baruch őrnagyok, Jeszenszki Imre gárdaparancsnok.

Károlyi Mihályt és Károlyi Mihálynét Kosavszki László kormánybiztos üdvözölte a város lakossága nevében, majd Lénárd István helyettes polgármester intézett üdvözlő szavakat a köztársasági elnökhöz.

Az üdvözlésekre Károlyi Mihály válaszolt:

— Nem azért jöttünk ide — ugymond — hogy ünnepeljünk, vagy magunkat ünnepelessük, hanem azért, hogy Szatmárnémeti városát és az itt idező székely dandárt kitarásra buzdítsuk és erejüket fokozzuk. El bennünk az a meggyőződés és az az akarat, hogy ezt a hazát a jog és igazság fegyverével meg fogjuk menteni.

Béltelki Lajosnak, a nemzeti tanács és a Károlyi-párt elnökének leánykájára egy virágcsokrot nyújtott át Károlyi Mihálynénak. — Lénárd Annuska pedig Nagy Vincénének adta át a szatmári hölgyek virágbokréáját.

Ezután a cigányzenekar rázendített a Marseillesre, majd Károlyi Mihály ellépett a székelyek diszszázada előtt, amelyet Nagy Béla ezredes vezényelt. Ezalatt az aktus alatt az egybegyűlt sok ezer főnyi tömeg a magyar himnuszt énekelte.

Utána megkezdődött a bevonulás. A sort a gazdák lovasbandériuma nyitotta meg és

végig az utvonalon, ahol a menet elvonult, a diákok, a szociálisták és a város közönsége áldott sorfalat. Hatalmas éljenzés zúgott végig mindenütt, amerre Károlyi Mihály kocsija elhaladt. Az ablakból kendőlobogtatással üdvözölték az elnököt és minden arcon látható volt a szívből jövő öröm, lelkesedés és szeretet, amellyel Szatmár város közönsége Károlyi Mihályt üdvözölte.

A köztársaság elnöke és kísérete Nagy Vince lakására ment, ahol villásreggeli fogadta őket. Az előre megállapított program szerint délelőtt 11 órakor az egész város polgársága és katonasága felvonult a város főterére, ahol több mint 20,000 ember jelent meg és várta Károlyi Mihály megérkezését, amikor a köztársasági elnök megérkezett és kíséretével együtt a Pannonia szálloda előtti pódiumra lépett. Szünni nem akaró egetverő éljenzés és taps ogadta őt és mikor az ováció frenetikus zaja lecsillapodott, a munkás dalárda a katonazenekar kísérete mellett a himnuszt énekelte el.

Ezután előlépett Nagy Pál ezredes, a székely hadosztály parancsnoka, hogy a hadosztály nevében üdvözölje Károlyi Mihályt. Beszédében kijelentette, hogy a székely katonaság mindenkor kész a hazáért áldozatokat hozni. Ezután Béltelki Lajos a Károlyi párt nevében, Tandí Endre a radikális párt és Jelinek Ede a szociáldemokrata párt nevében üdvözölte Károlyit, aki az üdvözlésekre a következő beszéddel válaszolt:

Károlyi elnök beszéde

Katonák, polgárok, munkások! Régóta vágyódtam idejönni, hogy megköszönjem a kitartást azoknak, akik itt őrt állanak. Sajnos, a székely katonák nem a székely havasokon állanak, hanem itt a magyar róna kapujánál. Az, hogy itt állanak őrt, bizonyítja, hogy a székelység és a székely hadosztály nemcsak Székelyföldet akarják visszaadni Magyarországnak, nemcsak biztosítani akarják, hogy magyarok és székelyek majd összeülekezzenek a szabadság napján, hanem hogy meg-

APOLLO

Ma, kedden
márc. 4.

Modern Kabaré

szeszletés vendégsze-
repítése.
Feliépnek!

Ella Fröhlich

táncszínházzal

Szentgyörgyi Zsuzsa
előadó művésznő

Geregy Jánosné
Dán Alóls
Kozey Panni
Bárány Béla
Papp János

Operettek, duettek, ének
és tánc-számok, kuplék,
tréfák.

STRANIA

Ma, kedden
márc. 4.

Ellinor Elyn regénye

SPHINX

Dráma 5 felvonásban

Főszereplő:
Matthiasovszky Ilona

Arany Bika Mozi

Ma, kedden
márc. 4.

Narvási műsor.

A diadalmas

ASSZONY

színmű 4 felvonásban

Főszereplők:
CLARA WIETH
CARLO WIETH

A 23. számú

konflis

vígjáték.
Előadások: 5 és 7 órakor.

védjük egész Magyarországot. Ezt az önfeláldozásukat Magyarország sohasem fogja elfelejteni, nem fogja elfelejteni, hogy a háboru őt keserű esztendeje után a székely katonák nem mentek vissza családi tűzhelyükhöz, hanem a háboru minden nyomorusága után volt annyi bátorságuk és lelkierejük, hogy ismét sorompóba álljanak az egész ország ügyéért. Amilyen szomorú, hogy a háboru ilyen siralmasan végződött, annyira felemelő az a tudat, hogy amikor igazán a magyar ügyéért kell küzdeni, akkor kettőzött energiával itt állanak a székely katonák. Örülök, hogy egyesítve látom itt egész Magyarországot és meghazudtolva azt a visszavonást, amelyet sötét kezék és sötét elmék akarnak a magyarság soraiban feltámsztani. Visszavonásnak helye nincs. Hazafiakat nem lehet osztályok szerint csoportosítani minden osztálynak, Magyarország minden polgárának és minden munkásának csak egy gondolata van: megmenteni a hazát és azokat a szociális intézményeket, amelyeket a nép akarásával teremtettünk meg. Ezért egyesülnünk kell és egyesülni is fog Magyarországon mindenki, a falunak, a városnak minden polgára és munkása.

(A szociáldemokraták rágalmazói)

Nem lehet szembeállítani egymással a város dolgozó népét a falu dolgozó népével, aminthogy itt az emelvényen egyesítve látom mindazokat, akinek szíve Magyarországot dobog. Itt van az emelvényen Böhm Vilmos hadügyminiszter ur, aki szociálista létére minden gondolatával azon csügg, hogy visszalehessen szerezni azokat a bányákat és erdőket, amelyek nélkül nem lehet fűteni a kohókat, amelyek kenyereket és életet adnak elvtársainak, a szociáldemokrata munkásságának. (Éljenzés.) **A legvakmerőbb hazugság, amikor azt állítják, hogy a szociáldemokraták nem éppen úgy akarják, mint minden más magyar, visszaadni az önrendelkezési jog megszüntetésével elrabolt területeket, amelyeket militarista, imperiálista és kapitalista államok akarnak tőlünk erőszakkal elvenni azért, hogy ott elnyomják a népet.** Ez a legnagyobb hazugság, mert hiszen a legtöbb veszteni valója éppen a munkásnak van, aki tudja, hogy ha azt az országot megfosztják a földtől és a szőlőtől, akkor kivándorlat nem is a szomszédba, mert szomszédosságunkban militarista, imperiálista és reakciós országok vannak. (Ugy van, ugy van!) Ugyanígy érez a polgárság, ugyanígy érez a földműves nép, amely emg akarja menteni nemcsak a maga, hanem utódai számára is azokat az intézményeket, amelyeket most létesítettünk, biztosítani akarja a földbirtokreform áldásait. Hiszen világos, hogy az egész dolgozó népnek, mely eddig csak dolgozott, de munkájának ellenértékét meg nem kapta, elsőrendű érdeke, hogy megvédjük szociális intézményeinket és megerősítsük a demokratikus és szociális intézményekkel telített Magyarországot is. De nemcsak megvédeni és megmenteni, hanem felszabadítani is akarja azokat a magyar honpolgárokat — akár román, akár tótjainkat — akiket most a román és a cseh imperializmus és reakció kerget olyan hódító politika karjaiba, amelyből mindenkinek lehet haszna, csak éppen annak a románjuk vagy tótjuk magyar honpolgárnak nem.

Örülök, hogy itt az oldalomon velem van Nagy Vince belügyminiszter ur, aki már akkor ott állott az oldalom mellett és küzdött eszményeinkért, amikor ezért a hazaárulás vádjával illették minket. Velem volt azokban a nehéz órákban, amikor ezt bizonyítottuk, hogy a háboru és annak folytatása a legnagyobb gazság, a legnagyobb gyalázat, mely Magyarország romlását fogja előidézni. Sajnos, szavunk elhangzott, mint a pusztában kiáltó szó, nem hallották, nem értették meg és bekövetkezett az a jóslatunk, hogy nemcsak a magyar katonák nagyrésze béna és nyomorult, hanem maga Magyarország is nyomorult, bénán, amputálva, megszegyenyítve és meggyalázva áll ma Európa előtt. A felelősséget ezért ma is azokra hárítjuk, akik ezt a háborut elidéztek s a végtetekig foly-

tatták. Az a százezer és százezer nyomorék, azok a százezrek, akik földönfutók lettek, nem engedhetik, hogy ismét feltámadjon a reakció korszaka, hiszen ők a saját kárkon tanulták meg: mit jelent egy militarista és imperiálista államban élni, mit jelent az: idegen célokért küzdeni.

(Végszükségben fegyverrel is felszabadítjuk az országot)

Most itt a veszedelem a kapuinknál. De nekünk meggyötörtén várunk kell, mert a hazát nemcsak bátorsággal, nemcsak lelkesedéssel, hanem okossággal is kell szolgálni, hogy az előrelátás, a józan ész és az okosság azt követeli, hogy mi fegyverhez csak végszükség esetén nyuljunk. Semmiféle uszításba, semmiféle ugratásba nem megyünk bele. — **Bennem él a hit és a remény, hogy Európa aeropagja előtt a jog alapján meg fogjuk menteni Magyarországot. Remélem és hiszem, hogy az a világraszóló igazságtalanság, melyet rajtunk elkövettek, a versaillesi konferencián orvoslásra fog találni.** Nem hiszem, hogy Wilson, (éljenzés), aki hirdette azokat a nagy és világraszóló tanokat, megengedné azt, hogy felülkerekedjenek az ententénél az imperiálista áramlatok, melyeknek áldozatul essék Magyarország is. Meg vagyok győződve, hogy Amerika és az entente egész demokratikus és szociális érzésű közvéleménye tiltakozni fog az ilyen amputáció ellen, amely lehetetlenné teszi, hogy ez az ország életképes legyen, amelyben mi soha, soha beleyugodni nem fogunk. (Nagy éljenzés.) Tanuságrítéletre hívom fel az angol sajtó itt levő képviselőjét, hogy **Magyarország nem fog meghalni soha (Éljenzés) Magyarország rendíthetetlenül kitar a wilsoni béke gondolata mellett, a népek önrendelkezési joga és a megegyezéses béke eszméje mellett.** Ebben az országban van energia, van akarás és van türelem. Ez az ország nem imperiálista állam. Magyarország szakított a multtal, demokratikus szellemben oldja meg a nemzetiségi kérdést, az új Magyarország nem az elnyomás és a szupremácia alapján akarja a magyar hegemoniát biztosítani, hanem a szabadság eszközeivel akar élni és az önrendelkező népek együttlétét biztosítani. (Helyeslés.) Hallja meg szavunkat és értse meg az egész világ: nem lehet egy nemzetet tönkretenni, nem lehet egy népből kiirtani: az önfentartási ösztönt, nem lehet elpusztítani egy országot, melynek más célja nincs, mint polgárainak egyforma jogot, szociális tartalommal telített intézményeket biztosítani. De értse meg a világ azt is, hogy **ha pedig a párisi békekonferencia wilsoni elvek, a népek önrendelkezési joga és a megegyezéses béke ellen döntene, akkor mi a végszükség esetében még fegyverrel is felszabadítjuk az országot.** (Hosszontartó éljenzés és taps.)

(Az egység jele.)

En örülök, hogy itt együtt látom a székelyeket a szociáldemokratákkal, Ugron Gábor, a székely nemzeti tanács elnökét; Pogány Józseffel, a katonatanács elnökével, mert ez egységünket dokumentálja és remélem, hogy innen fog kiindulni egész Kelet-Európába az a demokratikus és szociális mozgalom, amely bizonyos vonatkozásaiban internacionális, amelynek célja az egyes emberek és az egyes népek jogait biztosítani. — Internacionális abban a vonatkozásban, hogy internacionális eszközökkel akarja elérni, hogy a szomszéd országokban is a demokrácia győzelmesskedjék. En köszöntöm a bátor székely hadosztályokat, amelyek ököibe szoritott kézzel, könybelábadt szemekkel nézik, hogy földjükön idegenek ülnek és türellemmel várják a felszabadulás óráit. (Hosszas éljenzés.)

Mig Károlyi Mihály beszéde tartott, a székely dandárnak egy repülőgépe szállodosta körül a teret és virágokat dobált le a közönség közzé. Egy virág éppen a köztársasági elnök kalapjára esett, akinek szónoklatát szólni nem akaró tapsvihar és éljenzés fogadta.

Ezután Király Gábor gazda a kiscgazdapárt nevében üdvözölte Károlyit.

Böhm hadügyminiszter beszéde

Majd Böhm Vilmos hadügyminiszter kezdett beszélni. Nem tudok elképzelni — ugyond — annyi alkalmat, annyi órát és annyi percet, amikor a nép elé állva ne gyűlöletet hirdessek azok ellen, akik ezt a háborut okozták s az országot ily rettenetes nyomorba döntötték. A köztársasági elnök ur már beszélt rólok és már rá is mutatott mindarra a sok bűnré és gazságra, amit elkövettek. De én most és mindig a nép színe elé akarom vinni, hogy 600,000 embert gyilkoltak le, 300,000 férfit tetek rokkantná, száz és százezer asszonyt tetek özvegyé és sok százezer gyermeket tetek árvává. Ma itt áll az ország minden anyag és minden munkaalkalom nélkül. Megtépázva és lerongyoltan áll az ország és ezt a kis országot, ahol a szabadságot hirdették, azt a szabadságot, amit a forradalom erejével kivittünk, nagyrésztben megszállva tartják, idegen imperiálista és idegen kapiálista országok csapatai. Mi szociáldemokraták, mi románok mindig azt mondták, hogy mi hazátlan bitangok vagyunk, hazafiatlanok voltunk addig, míg itt csak egy pártnak volt a hazája és a többiek mind kitagadottak és hazátlanok voltak. De ma, amikor a föld a népé, amikor oda akarjuk kormányozni az országot, hogy ne egy kapitalista párt uralkodjék föllette, akkor ez a föld a mi országunk és a mi hazánk. És ha mi ma vállalva küzdünk idegen imperiálisták és kapiálisták ellen, mikor nem akarunk újra egy régi Magyarországot felépíteni s nem akarjuk a románokat, akik a mi testvéreink, és a tót testvéreinket oly elnyomatás alá vinni, mi arra az állásponra helyezkedünk, hogy **mi bizunk a forradalomban, a forradalom vívmányaiban, mi bizunk a nép önrendelkezési jogában, mi bizunk abban, hogy román és tót testvéreink nem fognak elkiváncozni a bojár uralom alá, nem fognak elkiváncozni a kapiálista uralom alá, nem fognak elkiváncozni innen oda, ahol a 20 koronás munkabérüket 4 korona 20 fillérre szállították le a cseh kapiálisták és a román bojárok.**

Majd beszélt a miniszter arról a felelősségről, amely őt nemcsak mint minisztert, hanem mint a nagy szociáldemokrata párt vezető tagját terheli. És felelősségemnek tudatában mondom a következőket: **Szét akarják darabolni Magyarországot, idegen intézmény uralma alá akarják hajtani az ország nagyrésztét anélkül, hogy megkérdeznék az ottlakó népeket akarattuk felől. Figyelmeztetem egész Európát, figyelmeztetem mindazokat, akik ma Párisban ülnek és tanácskoznak, hogy ha valaha ötfédeken keresztül az ugynevezett macedon tűzfészek fenyegette egész Európa békéjét, még nagyobb veszedelem fenyegeti akkor, mikor ennek az országnak nem öntudatlan macedon és albán lakóit, de öntudatos szervezett népet, a forradalom vívmányait tisztelő és megvédeni akaró népet fogják egy ily tűzfészek erőhajtójává belekényyszeríteni.** Vigyázzanak, mert ez azt jelenti, hogy elveszik a szemünket, elveszik a kenyereinket, a vasutjainkat, elveszik a megélhetésünket és akkor már nincsen semmink, amit veszíteniünk lehet. **Akkor már csak az élet és a halál kérdése van.**

Majd arról beszélt, hogy a mai nap össze fogja forrasztani Szatmár népét, a szatmári munkásokat, a szatmári katonákat egy testté és egy lélekké. De ez még csak a szatmári katonákat és a szatmári munkásokat jelenti. Ne felejtjük el, hogy ha ez meg is fog történni, **mindenkor éber szemmel vigyázzunk kell azokra is, akik aknamunkával vissza akarják állítani a régi Magyarországot.**

Felkiáltások: Kolostorba velük!

Böhm Vilmos hadügyminiszter: **De jaj lesz azoknak, akik csak kísérletet akarnak tenni ennek a forradalomnak a megdöntésére. Száz és százezer ember fegyverrel és fegyvertelenül, ásóval és kapával és mindennel ami kezébe kerül, meg fogja védelmezni ezt a köztársaságot.** Ezzel a köztársasággal élünk és halunk. Ezért képesek vagyunk életünket is feláldozni.

A belügyminiszter beszéde

Nagy Vince belügyminiszter szólott ezután. Egy osztályuralom parlamentjének utolsó vergődése idejében küldte Szatmár népe a parlamentbe, ahol mint egy fiatal, józanul látó embernek nem volt más választása, mint hogy esőmőrrel forduljon el az ott képviselt pártoktól és ösztönszerűleg forduljon Károlyi Mihály pártjához, mely a közel jövőben nem számíthatott politikai érvényesülésre. Abban az időben fekete listákon voltunk proszírözva. A kicsi Károlyi párt és a munkásság volt az egyedüli, amely megértette egymást. Csak mi voltunk azok, akik a munkásság érdekeinek szószói voltunk. Azt a kezdet, amelyet akkor becsületesen megragadtunk, azt a becsületet kézzel és lájjal a forradalom után is és érezzük ma is. És nem lehet más feladatunk és nem lehet más a munkásságnak, mint összefogni, balra és jobbra szétörni a ránk törőket, lerázni őket, mert ez az ország öntudatra ébredt. Üdvözlő Károlyi Mihályt és Böhm Vilmost, valamint a hadsereg megszervezésében kitűnő munkatársát, Pogány Józsefet és a székelyek reprezentánsát, Ugron Gábort. Ez az egység sugározza ki Szatmár városából az egész országra s akár a képviselőválasztásokon, akár az alkotó munkaműhelyekben az az egység legyen, melyre mint szilárd bázison meg fogjuk alapítani az elnyomott Magyarországból a felszabadult új Magyarországot.

Ezután Pogány József a katonatanács kormánybiztosa beszélt. Hangsúlyozta, hogy nem lát különbséget a székelyek és a magyarok között. Nincs külön székely és külön magyar, csupán dolgozó emberek vannak s hangoztatta, hogy csak a nemzetközi szociáldemokrácia mentheti meg a fiatal magyar köztársaságot.

Ugron Gábor köszönetet mondott a székelyek iránt tanúsított szeretetért és tanúságot tett amellett, hogy a szociáldemokrácia már eddig is sokat harcolt Erdélyért.

Károlyi elnök a belső egyetértésért

A népgyűlés ezzel véget ért. A székely zászlóalj ellépett Károlyi Mihály előtt. Délben a Pannónia éttermében banket volt, amelyen az első felköszöntőt Károlyi Mihály köztársasági elnök mondta. A háboru előtt és alatt is, egész életében, a felesleges vérontás elkerülésén fáradozott. Az entente azért nyerte meg a háborút, mert a pacifizmus érdekében küzdött, mi azért veszítettük el, mert nem az emberiség, hanem a császár, a tábornokok, a bank- és üzletemberek kedvéért folytattuk azt. Az entente is csak akkor fogja tudni élvezni győzelmeinek gyümölcsét, ha hű marad a pacifizmushoz. Egész presztízsiük attól függ, hogy a mi'soni elveket keresztül tudják-e vinni. Mostani küzdelmünk már a pacifizmusért folyik. Ha azt akarják, hogy Kelet-Európában béke legyen, szent kötelességük letörni azt az imperialista politikát, amelyet a csehek és a románok folytatnak. *A napokban kikerültünk Párisba és Versaillesbe.* Magyarország szemé ránk lesz irányítva. Kérdőre fognak vonni bennünket, hogyan védjük meg a magyar pacifizmust. Hogy sikerrel dolgozzunk, az nemcsak rajtunk múlik, hanem az országon is, amely *legalább a pár hétre vagy hónapra minden visszavonást tartson távol magától, akármi legyen a politikai meggyőződése. Ha nem leszünk egy táborban, nem tudjuk keresztül vinni eszméinket és Versaillesban akkor elbukott összes politikai ideáljaink lehetősége.* Ezért alkossunk áttörhetetlen falankszot. Mi akkor is támogatjuk egymást, ha nézeteink nem egyeznek meg mindenben. Valamint a katonának mindig előre kell néznie és csak a parancsra hallgatnia, a magyar polgárnak nagy diszciplinával kell a köztársaság mellé állnia. Köszönti Ugron Gábort, kinek nagynevű apja volt az első, aki a hármás szövetség ellen agitációt kezdett és akinek tanítványának érzi magát. *Követeli, hogy felelősségre vonassanak azok, akik rettenetes önzésért százezreket áldoztak fel, hogy dicsőséget vagy a rang-rendszert mentse meg. De nem tartja felelősnek a népet és a katonákat.* Legnagyobb ellensége a militarizmusnak és a magyar militarizmusnak is, de nem lehet hamis jelszavakkal ártatlanokat támadni és nem lehet népeket a háborúért okolni.

Beszél az új választásokról. Utal arra,

hogy az *asszonyoknak* is lesz szavazati joguk és a *nők szava a pacifista szó lesz.* A nők alkitsanak komitékát, foglalkozzanak politikai kérdésekkel, vegyék komolyan a rájuk hárított feladatokat. A mai politikai helyzet lehetővé teszi, hogy Pogány József és Ugron Gábor a fehér asztalnál egyetértésben üljenek. Ugron Gábort élteti.

Ugron Gábor leleplezése

Ugron Gábor elmondja, hogy *hat heti minisztersége után azt javasolta, hogy kössenek békét, mert 1918. tavaszánál tovább nem bírja az ország a háborút.* A terminus kitolódott 1918. őszéig, de *őt a béke forcirozása miatt felmentették állásától.* A székelyföld a demokrácia igazi hazája. Ott nincs nagybirtok, ott mindenki nemes, hogy egyenlő legyen. A székelyföldön csak egy báró van, Orbán Balázs, de erről is azt mondják, hogy báró ugyan, de nem folytatja. Párton kívül áll, de támogatja Károlyit. Nem tud elképzelni más kormányt, amely ma Magyarországot ügyeit intézi. Élteti Károlyit.

Még Nagy Vince belügyminiszter és mások szólaltak fel, mire *Károlyi kíséretével Ilobára, a demarkációs vonalra ment,* hogy a székely katonákat állásaikban felkeresse.

Szemle a demarkációs vonalon

Bartlett, a Daily Telegraph munkatársa, *Károlyi elnökkel és kíséretével kiment a demarkációs vonalra Szénerváraljára,* ahol egy üteg tüzérség és egy század székely katonaság volt felállítva. Kratochvíl ezredes, Erdély katonai parancsnoka, ismertette itt a helyzetet Károlyival és Böhmrel és megmutatta azokat a birtokunkban levő magaslakat, melyeken túl a megszállott síkság kezdődik. Kratochvíl és Böhm szemlét tartottak a fálvakban és a magaslatocon egymást felvált, előőrsek felett, beszélgettek velük s nyugalomra és rendre intették őket.

— Várakozzanak türelmemmel — mondta Károlyi — de legyenek felkészülve a tettekre is, bizzanak a hadügyminiszterben és a szociáldemokráciában.

Böhm hadügyminiszter ezután ugyanazokat hangoztatta, mint az elnök, román testvéreink nem a maguk akaratából, hanem az imperialista bojár uralom parancsából állnak velünk szemben s ezzel, ha kell felveszszük a küzdelmet.

Károlyi és kísérete résztvett Ungvári zászlós temetésén, aki a sikarlói harcokban esett el, majd visszatértek Szatmára, ahol Károlyi és Nagy Vince résztvettek a jótékony nőgyűlés tea-délutánján és élénk ünneplés központjában állottak. Böhm hadügyminiszter és Pogány kormánybiztos megjelentek a katonatanács ülésén, amelyen Pogány hosszabb beszédet mondott. Este Nagy Vince belügyminiszter vacsorát adott, amelyen az elnök és a Budapestről érkezett összes vendégek résztvettek. Éjjel tíz órakor az elnök és kísérete visszautazott a fővárosba.

Debrecen rendőrkerületi székhely lesz

Rostás Istvánt berendelték a belügyminiszteriumba

Debrecen város tanácsának mai ülésén Rostás István rendőrfőkapitány jelentést tett a rendőrség államosítása kérdésében történt budapesti utjáról és e jelentésében fontos közléseket tett az államosítás dolgáról és különösen a Debrecen várost érdeklő ügyekről.

A főkapitány bejelentette elsősorban azt, hogy a belügyminiszter elfogadta a városi tanács előterjesztését a rendőrlégénység fizetésének állami megtérítéséről, azonban a fölemelt létszám fizetését nem adja meg, mert arra a pénzügyminiszter jóváhagyása is kell. Ez azonban nem fog végeredményében terhet jelenteni a városnak mert *legkésőbb április 1-ig a rendőrség államosítása meg fog történni* s ekkor a város az 1919. január 1 óta teljesített ösz-

szes rendőrségi kiadásait a város visszakérheti és megkaphatja.

Az államosításra vonatkozó törvényjavaslatot szombaton tárgyalta le ő az illetékes referensekkel, ma tárgyalják a belügyminiszteriumban s e hét valamelyik napján kerül a minisztertanács elé. A törvény szerint *Debrecen kerületi székhely lesz.* Az épületet, amely a város tulajdonában marad, valamint az összes felszereléseket használatra át kell engedni az állami rendőrség részére.

Bejelentette a főkapitány még, hogy *be van rendelve a belügyminiszteriumba,* azonban csupán ideiglenes jelleggel. Azzal van megbízva, hogy a csendőrség szaporítását s mai 8000 főnyi létszámát 18.000-re emelje föl és szervezze be az új csendőrséget. A szükséges 10.000 embert a jelenleg munka nélkül levő szociáldemokrata szervezett munkások közül veszik, mert *egyedül a szervezett munkásság az egyedül számbevehető és az egész országban egyedül megbízható ellen.*

Megbízást nyert még a rendőrség államosításának keresztülvitelével. A kormány, miután a cseh, román, szerb megszállások jogosságát nem ismeri el, *az államosítást a megszállott területekre és kimondja,* de jelenleg csak a szabadon maradt területeken hajtja végre.

Azt a célt, hogy az egész karhatalmi erőt: rendőrségeket, csendőrséget, határrendőrséget, védőrséget központi karhatalmi miliciává összesítsék, nem tudják megvalósítani s ezt csak a békekötés után fogják végrehajtani.

Rostás István főkapitány bejelentette még a tanácsnak, hogy e hó 10-én utazik föl Budapestre. Távolléte alatt *Harsányi Imre dr. rendőrfőkapitány fogja helyettesíteni,* miután *Jeney Miklós főkapitány-helyettes e hó 8-án szabad-ságra megy.*

Általános sztrájk Németországban

Halleban véres harcok folynak

Berlin, március 3. A nagyberlini munkástanácsok mai teljes ülésén nagy számmal jelentek meg a munkásképviselők, akik bejelentették, hogy a fémipar és a vasúti műhelyek munkássága az általános sztrájk híve. Hosszabb tanácskozás után nagy szótöbbséggel *megszavazták az általános sztrájkot.* A gyűlés további folyamán elhatározták, hogy a háztartási alkalmazottakat is bevonják az általános sztrájkba, melynek hatálya ma este 8 órakor kezdődik.

Drezda, március 3. A munkanélküliek és a kommunisták vasárnap tiltakozó gyűlést rendeztek, melyen elhatározták, hogy *hétfőn reggel sztrájkba lépnek.* A gyűlés után mintegy 12.000 főnyi tömeg vonult végig a városban és éltette a bolsevizmust.

Lipce, március 3. A lipcei munkásság és polgárság általános sztrájkja tart. A város nyugodt.

Berlin, március 3. Az általános sztrájk mozgalom Középnémetországban még mindig terjed. Halleban véres harcok voltak a kormány csapatai és a sztrájkolók között. A kormány csapatok az egész keleti városrészt a pályaudvarral együtt kézrekerítették. A Spartacusok a piacot, a körülfőtte lévő kaszárnyát megszállva tartják. A színházon és más épületeken géppuskákat helyeztek el. — Egy angol hírlaptudósítót, akit tisztnek néztek a Spartacusok letartóztatták és csak a józannabb elemek hosszabb rábeszélésére bocsátották szabadon.

Berlin, március 3. Halleban ma kihirdették az ostromállapotot.

Berlin, március 3. Ugy a gárda-lövészadosztály, mint a Reinhardt-brigád a kormány rendeletére minden előkészületet megtett, hogy esetleges zavargásokat már csírájukban elfojtasson.

Dr. PÉNYES JOGI SZEMINÁRIUM

Debreczenben, Ferenó József-ut 71. sz.
ELŐKÉSZÍTŐ ÉS REKAPITULÁLO KURZUSOK, KELŐN SZAKELŐADÓK, JEGYZET KÖLCSÖNZÉS ÜDÉRE IS.

Juhász-Nagy Sándor Debrecenben

Az igazságügyminiszter a politikai helyzetről

Tegnap egy miniszter járt Debrecenben és nem voltak diadalkapuk, nem voltak fogadó kiüldöttségek és áradozó szónoklatok, a melyeknek dagadó hazugságain eveztek volna a miniszter felüres frázisdereglyéken a rendjelet váró notabilitások. Juhász-Nagy Sándor dr. igazságügyminiszter megjelent tegnap Debrecenben, az ő szűkebb hazájában, a hívei között Leszaladt Debrecenbe egy napra, egy vasárnapra, nem ünnepegni és ünnepeletetni, hanem vasárnap is dolgozni.

A diadalkapuk és puffogó színes frázisok helyett demokrata egyszerűség jellemezte Juhász-Nagy Sándor dr. debreceni látogatását. Csakis ez a demokrata egyszerűség felelt meg az ő egyéniségének, érzéseinek és fölfogásának, politikai hitvallásának, multjának és jelenének. A népköztársaságnak egy dolgos, okosfejű, nagyképzettségű és lelkes vezére jelent meg itt köztünk, nem pedig egy piperkőc gróf vagy Windisch-Graetz herceg. Egy ember: egy férfi köztünk, akinek forradalmi demokráciájában hiszünk.

Juhász-Nagy Sándor dr. az ünneplés helyett hívei közt beszélt külpolitikáról, belpolitikáról, balainkról és reményeinkről, a választási kampány megindításáról, egyetértésről és együttműködésről azokkal, akik szintén a demokratikus, új Magyarország megerősödését akarják. Egy szóval egy rendkívül okos beszédet mondott, amely tájékoztatott, buzdított, erősített.

A kiválóan értékes beszédet az igazságügyminiszter a függetlenségi és 48-as párt intézőbizottságának és nagyválasztmányának vasárnap délután tartott ülésén mondta el, ahol a többi debreceni párt tagjai is képviseltették magukat.

A gyűlést Bacsó Dezső dr. pártelnök nyitotta meg, akinek bevezető és üdvözlő szavai után, Juhász-Nagy Sándor dr. igazságügyminiszter a függetlenségi pártkör egyszerű helyiségében, oda állva a két terem aijtája közé, a maga póz nélkül való közvetlenségével kezdett beszélni:

Erdélyről nem mondunk le

Tisztelt Polgártársaim! A köztársaság elnöke, Károlyi Mihály, ma éjszaka utazott keresztül Debrecenen Szatmár felé, ahol a hős székely katonákat látogatja meg. Ezt az alkalmat ragadtam én meg arra, hogy vele együtt eljőjék és itt Debrecenben utamat megszakítva kiszálljak és hosszú idő múlva ismét megjelenve önök előtt, a politikai helyzetről valamint a közeli nemzetgyűlési választásokról néhány szót elmondjak.

Az a körülmény, hogy Károlyi, a köztársaság elnöke, a hadügyminiszterrel és a belügyminiszterrel együtt ma Szatmáron a székely katonákat felkereste, szerintem igen fontos és jelentős esemény. Jelenti mindenképp azt, hogy a népköztársaság egész vezetősége, az egész kormány pártkülömbőség nélkül a legszívósabban ragaszkodik Magyarországot területi egységének gondolatához és azzal a ténnyel is, hogy elment oda meglátogatni a mi székely véreinket, kifejezésre juttatta azt, hogy a székely földet és Erdélyt soha, semmi körülmények között feláldozni és cserben hagyni nem fogja. Jelenti és kifejezésre juttatja a magyar nemzet minden egyes tagjának, különösen pedig a forradalmi pártok tagjainak azt a reményét, hogy mielőbb be tudjuk bizonyítani a mi igazságunkat, mely a mi hitünk és meggyőződésünk szerint nemzetközileg is elismerésre fog találni. Nem akarja azonban jelenteni azt, amily következtetést némelyek talán hozzá is fűznek, hogy ez az utazás ma már jelentené és hirdeté a fegyveres visszahódítás megkezdését. Egy újabb háború végromlásba vinné Magyarországot.

A mai helyzetet a háború okozta

Mindenki tudja, hogy Magyarország ma nehéz és szomorú helyzetben van. Ez a helyzet a háború következménye és tudjuk, hogy

ezt azok idézték elő, akik az országot háborúba sodorták s még inkább azok, akik a háborút makacsul tovább folytatták, mikor már minden józaneszű ember meg volt győződve arról, hogy a háborút megnyerni nem lehet. Azt mondták akkor az osztrák-magyar kormány tagjai, az ugynevezett magyar miniszterek is, hogy csak a németekkel együtt vagyunk hajlandók békét kötni és fenn akarták tartani a dualizmust. Ennek a rövidlátó, könnyelmű és ki kell mondanom: rosszhiszemű és gonosz, szolgalelkű politikának eredménye az, hogy Magyarország a mai kétségbeesítő helyzetbe bele sodródott.

Végtelenül hibás ember az, szerintem, aki ezt a kormányt okolja és neki tesz szemrehányást. Az vagy nem látja a helyzetet, vagy látja és a reakciónak akar szolgálni. Hiszen a mai helyzetben ha nem mi, gyöngé emberek volnánk a kormányon, hanem csupa Kossuth Lajosok állanának ott, azt hiszem, mondhatom, hogy a mai viszonyok között ezek sem érnének el több eredményt, mint amennyi ugy is elérhető. A lezajlott háború az ország minden értékét kockára dobta, és elpredálta a vért, a vagyont és az erkölcsi tőkét. A veszített háború megszkopta következményei azok, amelyek kulturpoitikai, belpolitikai és gazdasági tekintetben Magyarországon szemléltethetünk. A visszaözlő leszerelt katonák nem találják meg gazdasági elhelyezkedésüket, a kormány legjobbi szándéka ellenére sem képes őket kielégíteni. Ez észlelhető a győztes államokban is, annál inkább a legyőzötteknél.

Elmondhatjuk, hogy a lehető legbarbárabb fölfogás az, amit a győztes hatalmak velünk szemben érvényesíteni akarnak. Nem is középkori, hanem egyenesen ókori fölfogás, a *vae victis* érve ez, csak hogy éppen ki nem mondják, hogy el akarják pusztítani a legyőzötteket. Blokád alá helyeznek bennünket és kárörömmel nézik, hogy a bolszevizmus felüli fejét és a tömegeket éhínség fenyegeti. Ez az a fölfogás, amely kifejezésre jut a mostani párisi konferencián és különösen annak ugynevezett imperialista pártjánál. Hiszen amint az amerikai köztársaság elnöke, Wilson, aki az ő szép ideáit felállította, aki az egész békemozgalomnak az élére állott, ide jött Európába, valóságos harcokat kellett megvívnia a maga szövetségeseivel, hogy bizonyos látszat-eredményeket kicsikarjon. Hogy mi lesz ennek a békekonferenciának az eredménye, előre tudni nem lehet. Reméljük, hogy Wilson elvei győzni fognak. Ha meg is történnék, hogy az elvakult imperializmus a békekonferencia a megszállott területeket a hódítóknak ítéli oda, akkor nem lesz béke és nyugalom soha addig, míg azokat Magyarországhoz vissza nem csatolják.

Harmónia a forradalmi pártok között

De nem erről akartam én tulajdonképpen megemlékezni, hanem a belpolitikáról. A belpolitika épp oly bizonytalan, mint a külpolitika. Mindenki tudja, hogy a munkanélküliség óriási mérvre és gazdasági életünk megbomlása miatt a rend nagyon sok helyütt felbomlott, mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a magyarságban levő erős életöszton még máig diadalmasan állott szembe a veszélyekkel. De soha nagyobb szükség nem is volt rá, hogy a nemzet, melyet mindenütt ellenség övez, összetartsa és a belső egységét megőrizze. Hiszen ha a belső helyzet felborul, a pártharcok kiélesednek vagy az esetleges polgár háború esetén, ha például a reakció feltámad, ez egy második Mohácsot jelentene. Ha most akár a reakció feleledési kísérletet tenne, akár egy újabb Dózsa-féle lázadás törne ki, ez a felülről vagy alulról jövő felbontási kísérlet megint abban a világtörténelmi pillanatban semmisítené meg a magyarság ellenálló erejét, mikor az erőre majd apellálnunk kell.

A politikai pártok vezetői között ez a belátás, mint tudjuk nemcsak teljesen meg van, de a legteljesebb mértékben és tényekben is

érvényesül, mert hiszen nagyobb harmónia alig képzelhető el politikai pártok között fenn a központi vezetőségben, mint amilyen van a forradalmi pártok között jelenleg a kormányban. Semmiféle ellentét ott fel nem fedezhető sem a szociáldemokrata párt, sem a Károlyi-párt, sem a radikális párt részéről. Mindenki át van látva a felelősség tudatától. Egyek vagyunk nemcsak abban, hogy össze akarunk tartani, hanem a tekintetben is, hogy a reakciónak nemesak feltámadását, hanem megmozdulását sem vagyunk hajlandók eltűrni.

Éppen nekem jutott ki a szerencse, vagy inkább szerencsétlenség, hogy igen szigorú törvényt terjesszek a minisztertanács elé, részint a köztársaság védelmére, részint az ellenforradalmi törekvések elnyomására.

A forradalmi pártok tehát fenn a központi-ban teljesen egyetértének abban, hogy a reakciót le kell törni és el kell némitani. Csak ezután következő kérdés az, hogy a forradalmi pártok egymásközötti viszonyukat és helyzetüket tisztázzák. Nem elég a megértés, a fegyverbarátság, mert hiszen itt érdekekről van szó, világnézetek állanak szemben egymással, mert hiszen a szociáldemokrata párt egészen más gazdasági berendezkedés alapján áll, mint amelyen állott a polgári világnézet és fölfogás. Tehát nemcsak a pártoknak kell egymással barátkozniuk, hanem a program-elveket és gyakorlati megvalósítását is harmóniába kell hozni vagyis megállapítani azt a programot, melyet nyugodtan magáévá tehet egy szociáldemokrata párt, mint a polgári közvélemény. Ezt a munkaprogramot nem lehet megállapítani a nélkül, hogy a polgári pártok a maguk merev álláspontjából valamit fel ne áldozzanak.

Itt van például a magántulajdon szentsége, amivel a reakciók mindig elő szoktak állani. Soha nagyobb világcsalást nem követtek el, mint a háborúban és a háború után a magántulajdon szentségének ürügyével. Akkor, mikor az ország polgárainak nemesak vétét, hanem vagyont is odadobták a háború folytatásáért, ugyanakkor nem lehet ma a tulajdonjog szentségével előállítani. Ne csak a háborúért hozzanak áldozatot, hanem a békéért, a munka megindulásáért is. Valakinek meg kell fizetnie azokat a több milliárdos kiadásokat, amelyeket a háború okozott s ez a valaki nem lehet a proletár. Az állam kénytelen tehát a nagy vagyonhoz nyúlni. A kormányoknak egyáltalán nem szándéka a kis polgárok kis vagyontát elkobozni, hanem létminimumot állapít meg és csak ezen felül terhel meg a vagyont.

Ezután rátért arra, hogy a területi integritást a szociáldemokrata párt éppen oly szilárdan képviseli, mint a polgári pártok. A polgári pártoknak a legnagyobb készséggel kell honorálniuk a szociáldemokrata párt magatartását a kommunizmus veszedelmével szemben. Öszintén szólva azonban egy baj van: a szociáldemokrata párt és a polgári pártok között a vidéken nem olyan teljes a harmonia mint Budapesten. Én nem keresem, hogy ki a whibás, hanem az a prozocióm, hogy annak a munkáságnak, mely a szociáldemokrata pártba van tömörülve és a haladó polgárságnak, mely a Károlyi-pártihoz, a vele szövetséget kötött kiscsada és fölmives párthoz és a radikális párthoz tartozik, a vidéken is olyan mérvű együttműködésre van szüksége, amely egyikük akció-szabadságát sem veszélyezteti. Ha a szociáldemokrata párt érvényesülni akar, az érvényesülés elé gátat és akadályt nem szándékozunk emelni. Viszont annyit kérünk, hogy a mozgási szabadságunk is hasonló mértékben garantálva legyen. Végeredmény aztán az, hogy abból az akcióból, melyet a pártok egymással párhuzamosan és nem egymás ellen lefolytatnak, kialakul majd atöbbség véleménye, melyet minden párt elismer, de ha az akciószabadság nem lesz meg, a kisebbségben maradt párt nem fogja elismerni, aminek rendkívül káros következményei lehetnek. Mi nem engedhetjük meg magunknak azt a luxust, hogy sur-lódásaink és veszedelmeink legyenek. Először: mert az ország veszedelemben van és felszabadulás előtt áll, másodsor pedig: most a forradalom vívmányai még ma nincsenek biztosítva és a reakció teljes kiirtását csak közös erővel lehet elvégezni.

A nemzetgyűlési választások

Ez a kérdés aktuális lett ma a nemzetgyűlési választások kapcsán, melyek ugyán rövid időn belül bekövetkeznek, főként Károlyi kivánságára. A választási mozgalmat úgy kell lefolytatni, hogy paktumok, melyek a proporcionalis választási mód mellett ugyanis szinte elképzelhetetlenek, ne keletkezzenek. Nem azt akarom tehát én, hogy egyik párt a másiknak jogos, vagy jogtalan kedvezményeket nyújtson, hanem hogy ne bántuk egymást, mert ha mi összevesszünk, nem leszünk képesek a nemzet erejét kifejezésre juttatni.

Ezután fejtegette az új választási törvény részleteit és ismertette a lajstromos választási módszer előnyeit. Az a választói kerület, melyben Debrecen választói szavazni fognak, Debrecen városából, Hajdumegyéből és esetleg Bihar megye derecskei és sárréti járásából fog állni. Ez a kerület nyolc képviselőt fog kiküldeni. A minisztertanácsban éppen egy szociálista miniszter foglalt állást amellelt, hogy ennek a kerületnek lehető legtöbb képviselőt kell kiküldenie s így végre is nyolcban állapodtak meg. Március 15-ére tervezzük, hogy a vármegye függetlenségi és 48-as pártjaival egyáltalán megállapítsuk azt a listát, amelyen egyenlő arányban legyen képviselve a város és a megye függetlenségi pártja. A megyében a párt együtt fog dolgozni a kispazda és a földművesosztálynak. Ha megcsináljuk, hogy a debreceni és hajdumegyei Károlyi párttal, a melybe a földműves népszövetség címet viselő alakulat közös intézőbizottsággal és elnökkel teljesen beolvad és nemcsak együttműködik, hanem vele egygyé is lesz, ez fog nekünk erő adni arra, hogy a politikai mozgalmunkban itt Hajdumegyében eredményesen vehessünk részt. Nem szükséges, hogy úgy csináljuk a mozgalmat, hogy szociáldemokrata testvéreinkkel összeittközésbe jussunk. Aki szociáldemokratának vallja magát, az előtt mi leemeljük a kalapot, mert ez neki a meggyőződése.

Végül még megemlékezett a miniszter a nőknek a szavazásban való részvételéről s kifejezte azt az óhaját, hogy a nők, akik a szavazóknak csaknem felét fogják kitenni, élénkebb érdeklődéssel viseltesenek a politika iránt.

Az igazságügyminiszter fejtegetéseit nagy figyelemmel hallgatták végig a párt tagjai és többször félbeszakították tetszésük nyilvánításával, amikor pedig Juhász-Nagy Sándor befejezte beszédét, nyomában percekig tartó élénkezés és taps hangzott föl.

Bacsó Dezső dr. pártelnök meleg szavakkal mondott köszönetet az igazságügyminiszternek megjelenéséért és nagyértékű fejtegetéséért, majd berekesztette az ülést, amely után az elnöki tanács tartott értekezletet.

25 millió korona államsegélyt kér Debrecen közmunkákra

Teljes erővel végrehajtják a lakásrekvizitálást

A városi tanács mai ülésén foglalkozott a lakásügy enyhítése kérdésének megoldására alakult bizottság előterjesztésével, amelyben több irányú javaslattal fordultak a városi tanácshoz. E javaslatok alapján fölhívta a tanács a lakáshivatalt: állapítsa meg, hogy május 1-én mi lesz a lakászsűkséglet és a kettős lakásokat, valamint a nagyobb lakásokat rekvizitálja. Kimondta a tanács, hogy megkeresi az állomásparancsnokságot, hogy mindazokat a magánhelyiségeket, amelyekben katonai irodák, intézmények vannak, haladéktalanul ürítse ki s a lakományokban helyezze el. Sürgősen fölhívta a lakosságot, hogy mindenki, akinek tulajdonában olyan épületek vannak, amelyek csekély költséggel lakásokká alakíthatók át, jelentse be azokat a városi mérnöki hivatalnak, amely ingyen terveket készít az átalakításra, helyszíni szemlét tart. Az ilyen átalakításokhoz a város segélyt is ad. Utasította egyben a tanács a mérnöki hivatalt, hogy a Dmke. mögött lévő barakok átalakítási munká-

latának keresztülvitelére tegyen előterjesztést és a nyulási barakok lakássá átalakításának tervét és költségvetését is készítse el.

Megbízást adott a tanács a rendőrfőkapitánynak, hogy miután Debrecenben még igen sok külföldi honos van, akik igen sok lakást foglalnak el — így egy galíciai rabbi tíz szobában lakik — s miután a zilahi menekültek elhelyezése elsősorú érdek, a külföldi honosok eltávolítására irányuló intézkedéseket azonnal tegye meg. Török Gábor és Pál János, a néptanács tanácsbeli delegáltjai biztosították a rendőrfőkapitányt, hogy amennyiben ez eljárása közben akár felülről is akadályozná, támogatására lesznek.

Kimondta végül a tanács, hogy előterjesztést tesz a néptanácsban, tegyen előterjesztést a kereskedelemügyi miniszterhez összesen 25 millió koronának munkakalkuláció teremtése s ebből 5 millió koronának a lakásügy elleni küzdelem céljára sürgősen rendelt hitelvétele iránt.

A zilahi események

A hadügyminiszter csak a Maros vonalát ismeri el demarkációs vonal gyanúban

A zilahi eseményekre vonatkozólag az illetékes erdélyi katonai kerületi parancsnokságtól nyert információk alapján a valódi tényállás a következőképpen állapítható meg:

A zilahi lakosság még február 12-én közölte csapatainkkal, hogy a románok a város magyar lakosságától mindent elrekvirálnak s még templomba sem engedik őket. A város lakossága sürgősen kérte csapatainktól a város felszabadítását, mert helyzete tarthatatlan. Csapataink ezen kérésnek éppen a lakosság kiméltése céljából nem tettek eleget, mert a felszabadítás utcai harcok nélkül el sem volt képzelhető. Csapatainkat a románok támadták meg s csak a már visszavert román csapatok után nyomultak be Zilahra saját kezdeményezésükkel, hogy a kedvező alkalmat felhasználva a lakosságot felszabadítsák. A valósággal tehát homlokegyenest ellenkezik az a híresztelés, mintha Zilah körül a harcot a mi csapataink kezdeményezték volna. Ami pedig azt a feltevést illeti, hogy még a védekezésről is le kellene mondanunk, csak hogy a zilahihoz hasonló esetek többé elő ne forduljanak, ezzel szemben meg kell jegyezni, hogy maga a hadügyminiszter is ragaszkodik ahhoz, hogy a románok további előnyomulása — ha kell — erőszak útján is megakadályoztassék. Demarkációs vonalul a hadügyminiszter is csak a Maros vonalát ismeri el.

A bécsi németek a nyugati megyéket akarják

Bécs, márc. 3. A bécsi németek tegnap népgyűlést tartottak, melynek napirendjén a nyugatmagyarországi németek önrendelkezési jogának kérdése szerepelt. Több magyarországi küldöttség küldöttei is megjelentek a népgyűlésen. A Német-Ausztriához való csatlakozásról szóló határozat kihirdetése után a népgyűlés résztvevői a Schwarzenberg-térre vonultak, ahol a szónokok azt a meggyőződésüket hangoztatták, hogy Károlyi Mihály nem fogja elvenni a nyugatmagyarországi németektől az önrendelkezési jogot.

A bécsi helyi szociálisták bomlasztással fenyegetnek

Bécs, márc. 3. Az itteni község-tanács szombati ülésén Palka szociáldemokrata község-tanácsos kijelentette, hogy a párt nem

larija többé kezében a tömegeket, melyeket a rossz táplálkozás végleg elkésérett. Ha Magyarország tovább is megakadályozza a határon át való élelmiszerszállítást, akkor az itteni 22,000 munkanélküli ember felfegyverezve bemasiroz Magyarországra, megszáll két vármegyét, megszállja a vasutat és maga gondoskodik az élelmiszerszállításról.

Az amerikai misszió vezetője Ruszka-Krajnában

Budapesti tudósítónk táviratozza: Mr. Goodwin, a Budapesten időző amerikai misszió vezetője, ma este Máramaroszigetre utazik, majd bejárja Ruszka-Krajna nagyobb városait. Az utazás célja információ és adatgyűjtés a párisi konferencia számára. A misszió vezetőjét Zerkowitz Emil miniszteri tanácsos kíséri útján.

HIREK

A román királyné menekül

Szegedről táviratozzák: Mária román királyné kíséretével együtt vasárnap délután Romániából menekülőben ideérkezett. Különvonata rövid ideig állott az állomáson, majd folytatta útját Páris felé.

A város 20 millió kölcsöne. Vargha Elemér dr. bejelenté, hogy a négy kölcsönt nyújtó intézet a 20 millió kölcsönt folyósította február 1-én. Azóta ebből 16.800,000 koronát kifizettek a függőkölcsönökre mindama pénzintézeteknek, ahol ilyen terhes kölcsönök állottak fenn. A fennmaradó összegből a többi adósságok törlesztetnek. A 20 millió korona kölcsönt folyósító pénzintézetek 1.200,000 koronát visszatartottak addig, míg a biztosítékul szolgáló s megterhelt ingatlanokra a bekebelezéshez elsőbbséget nem nyer a város.

Az előzetes békeszerződés április elejére készül. Berlin, március 3. Párisból jelentik: Az előzetes békeszerződést április elején terjesztik a volt központi hatalmak megbízottai elé aláírás céljából.

Szabad Iskola. Kedden este 6 órakor a kollégium dísztermében folytatja előadását Fenyvesi Andor felsőkereskedelmi tanár. Az előadás tárgyát néhány olyan jelenség megbeszélése képezi, amelyek minden kétséget kizáró módon bizonyítják, hogy az anyag a teret nem folytonosan, hanem szerencsés elosztásban tölti ki. Az anyag atrin elméletének párja az energia mennyiségek híres emélete szintén szóba kerül. Ezek a jelenségek bölcsészeti szempontból is nagyon fontosak, mert megingatják a természeti jelenségek folytonosságának előítéletét. A tanulságosnak ígérkező előadás előreláthatólag ezután is nagy haligatóságot fog egybegyűjteni.

4000 korona jutalom az újhértói gyilkosok kézrekerítőjének. Emlékeztet az a borzalmas rablógyilkosság, amelyet ismeretlen tettesek a múlt hó 24-én követtek el Újhértón s amely alkalommal a gyilkosok Mosolygó János gazdálkodót családjával együtt kiirtották. A gyilkosság ügyében a debreceni csendőrség a legnagyobb eréllyel és buzgalommal folytatja a nyomozást. Most pedig a belügyminiszter 4000 korona jutalmat tűzött ki annak, aki a gyilkosokat kézre keríti, vagy nyomukra vezet a hatóságokat.

A városi zeneiskola igazgatói állásának betöltése. A városi tanács mai ülésén foglalkozott Simonffy Emil elhunytával megüresedett zeneiskolai igazgatói állás betöltésével. A tanács abból a célból, hogy minél nagyobb értékű erőt nyerhessen meg az igazgatói állásra, megbízta Sebestyén Lipót drt, Szenes Zsigmond drt és Tüdös Kálmán drt, Rauch Árpádot és Csürös Ferenc drt, hogy ez ügyben előzetesen tárgyaljon és hozzon a tanács elé olyan javaslatot, amely biztosítja a kívánt cél elérését.

— **Sztrájk a szabóiparban.** Az elmúlt héten a debreceni szabómunkások bérmozgalmat indítottak, amelynek során a 200 korona heti létminimum helyett 250 koronát, 9 és fél óras munkaidő helyett 8 óras munkaidőt és szabadságidőt követeltek. Miután a munkaadók a követelések teljesítését megtagadták, a munkások sztrájkba léptek. A békéltetési tárgyalások megindultak s remény van arra, hogy a bérharc rövidesen békésen elintézésre és befejezésre nyer.

— **Szász Zoltán,** a híres és szellemes budapesti író, március 12-én, szerdán este a párválasztás törvényeiről szabad előadást tart a Bika dísztermében. Az irodalmi csemegét alkotó nivós és finom előadás az emberiség legérdekesebb kérdése: a szerelem körül fog forogni.

— **Gyufát kapott a város.** A közellátási hivatal közli, hogy a rendkívüli jegyek második számú szelvényeire 2 doboz gyufát kap mindenki abban az üzletben, amelyikben cukorjegyeit bejelentette. 1 doboz gyufa ára 10 fillér.

— **A függetlenségi Károlyi-párt művészestélye.** Ma este van a debreceni függetlenségi Károlyi-párt nagy táncos, confetti és szerpentin csatával egybekötött, művészestélye az Arany Bika dísztermében. Kezdeté délután 5 órakor. Tánc éjjel 1 óráig, Kiss Béla teljes zenekara mellett. Műsor a következő: Régi volt... Műdal. Éneklő Káldor Dezső. — Jehova. Drámai költemény Kiss Józseftől. Előadja Bihari Ákos. — Violin d'Amour, ön buszár, éneklő Zöldhelvi Anna. — Tetemrenivás, melodráma. Előadja Verő Mártha. — Apró tréfák, dalok. Előadja Heltai Jenő. — Gaal Rhapsodie, zongorán előadja Lehmann Irma. — Kabaré dalok. Éneklő Zöldhelvi Anna Műdalok, fütykisérettel. Előadja Káldor Dezső. Karneval bucsuja. Nagy szenzáció! — A zongorakíséretet Lehmann Irma urleány látja el. Jegyek előre válthatók: A Színházi Figaró szalonjában, a „Nizza” és „Róza” virágcsarnokokban. Csáthy és Aczél könyvkereskedésekben és a párt pénztárnokánál. Kigyó-u. 53. (Fűszerüzlet, telefon 170.) Azonkívül este a pénztárnál, pénztárnyitás délután 3 órakor.

— **A debreceni iparosok és kereskedők a szabad kereskedelemért.** A háború alatt megkötözött ipar és kereskedelem elszabadításának kérdésével oglalkoztak tegnapi gyűlésükön a debreceni bőr- és borkereskedők. A gyűlésen általánosan kialakult az az egyhangú vélemény, hogy a központok, különösen a bőr- és borkereskedők, semmi szükség nincsen, mivel azokban csak a nagy gyárak képviselői ülnek, amelyek nem törődnek a nagyközönség érdekeivel, sőt mi is mindenképpen gátolják a nyersanyag feldolgozását. Kohn Hermann borkereskedő, Mester Lajos az ipartestület alelnöke, Szalkai Sándor és Békés Lajos kereskedő felszólalása után egyhangúlag elfogadták Zöld József városi tanácsnok határozati javaslatát, mely szerint követelik az összes borkereskedők és lábbel készítésben émiálló korlátok, rendeletek és hivatalok eltörlését, mindenféle bőrből készült cikk maximális árának teljes megszüntetését, minden borkereskedőkben a szabad ipar és kereskedelem rögtön vagy mielőbbi elrendezését, a külföldi áru mielőbbi behozatalát és ebből a kisiparnak legmesszebbmenőleg való támogatását, végül azt, hogy köteleztesenek a borkereskedők és tímárok, hogy a normális viszonyok helyreállításáig gyártmányaik negyedrészt a munkástanácsok és a szegényebb néposztályok részére bizonyos meghatározott helyre a ma érvényben levő maximális áron adják, ennek ellenében a többi anyagok szabad eladás és orgalom tárgyát képezik. Girsits József ipartestületi elnök, Rézler Ervin dr. járásbíró, az árvizsgáló zottság elnöke, Markovics Ignác, a népruházati hivatal igazgatója felszólalása után kimondták, hogy a határozatot közlik az összes törvényhatóságokkal, ipartestületekkel, ipar és kereskedelmi kamarákkal és köldöttség útján fogják átadni a kereskedelemügyi miniszternek.

— **Apollónót** keresek lehetőleg idősebb asszonyt, efnitáró izr. nőbeteghez.

— **ÁRTATLANOK** a címe Fényes Samu dr. szociális irányú háromfelvonásos színművének, melyet a régi kormányzás alatt csak egyfelvonásosra adhattak elő s aztán eltiltották. Ára 3 korona és 10 százalék elár. Kapcsolat: Hegedűs és Sándor r. t. könyvesboltjában.

SZÍNHÁZ

MŰSOR

Csekonalszínház

KEDD: Othello. B) bérlet.
SZERDA: Este: Othello. C) bérlet.
Délután: A bor, ifjusági előadás.
CSÜTÖRTÖK: Besület, színmű. A) bérlet.
PÉNTEK: Besület. Bérletszünet. Munkás-előadás.
SZOMBAT: Délután: Hófehérke és a hét törpe. Este: A becsület. B) bérlet.
VASÁRNAP: Délután: Koldusdiák, operett.
Este: Gésák, operett.

Vígyszínház

KEDD: Gésák, operett.
SZERDA: Gésák, operett.
CSÜTÖRTÖK: Csárdáskirályné, Berczelly Magda felléptével.
SZOMBAT: Délután Kóristalány, operett.
Este: Gésák, operett.
VASÁRNAP: Délután: A remény, szociális dráma. — Este: Othello, tragédia.

A színházi iroda hírei. Gésák. Ma a Vígyszínházban a Gésák operett kerül színre. A látványos szép zenéjű operett Honthy Hanna főszereplésével általános érdeklődést keltett. — Othello. A színiévad egyik legszebb előadásai közé tartozik Shakespeare tragédiája, az Othello, melyben Bihari Ákos, Verő Márta és Oláh Ferenc magas színvonalon álló játékaikat aratótt páratlan sikert. — Berczelly Magda holnap mutatkozik be új pályáin debreceni társadalomnak és a Csárdáskirályné operettben Stázi szerepét játssza el. — Bihari László szerdán mutatkozik eb Othelloban melyben Jágót játsza. — Doktor ur operettre készül az operett személyzet Heltai Jenő igazgató felléptével. Az operett főszereplői még Honthy, Sereg, Zöldhelvi, Várnai, Székely, Káldor, Varga.

A modern kabaré vendégszereplése az Apollóban. Kitiűő kedves műsorral lépett a művésztársaság közönségünk elé. A szóló számok és duettek egytől egyig mind jó, az operettek s egyfelvonású színdarabok előadása kitűűő. Ella Fröhlich meglepő táncalkotásai sok elismerést érdemeltek ki Szentgyörgyi Zsazsa bájos megjelenését és kuplét sokat tapsolták az operettekebes nagyvő Dan Niels és Mezei Panni kedves alakítását nyújtották. Ballay Béla vérből táncművész, Papp János énekszámai igen jók. Jegyelővétel.

Sphinx. Az Elinor Glyn világhírű regényéből készült film felhívja a hozzájárított reményeket. A darab fő női szerepében Matyasovszky Ilona jobb és szebb mint bármikor. Ma utoljára mutatja be az Urénia. Jegyelővétel.

A diadalmas asszony című nordisk film megérdemelt siker mellett került az Arany Bika oziban bemutatásra. Clara Wieth a női főszerepet csodásan játsza meg. Partnere Carlo Wieth is nagy művész. Ma utoljára van műsoron.

Zeneimitátor az Urániában. Szerdán Varga Gyula a páratlan hangszerutánzó művésze ogja csodálatos tehetségét a közönségnek bemutatni. Varga Gyula Oroszországban levő ogsága alatt nagy és szívós akarattal elsajátította mindennemű hangszer utánzását, a hegedűjátékot, fuvós hangszer, cigánybandát katonazenekart egyforma tökéleteséggel utánoz. Ezen vendégszereplésre különösen felhívjuk a közönség figyelmét.

Apróhirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szőlő 2 korona, minden további szó 20 fillér. Vasár- és ünnepnapokon 10 szőlő 3 korona, minden további szó 30 fillér. Kővér betűkkel nyomottak kétszeresen számítódnak.

Arany-estélyt.
brilljantokat, bármiről szóló vélekedéseket (zálogestélyt) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árban veszünk. — Meghívásra házakhoz is elvezet. Stefan W'hály Széchenyi-u. 19. szám.

Elvállalok
vörösrézből központi fűtők és palinkafűtők készítését. Mendlov is szeszgyár berendezési vállalat Nvirbátor.

Gummi-bélyegzőt

pecsétnyomat és mindenféle vésést fémbe készítek

PAULÓ vésnök
Batthyányi-utca 22. szám
Gummi-bélyegzőt 24 óra alatt készítek

Írójeget
Legjobb javít Keszler, első debreceni műszerész Széchenyi-u. 1.

SULFOTIN

gyógyszer érkezett

GRÓSZ NAGY FERENCZ
„Arany egyszereget”
gyógyszertárakban (Színház mellett) — Ugyanott mindenféle pipere cikkek, parfümök, száj- és hajvizek legolcsóbban beszerezhetőek.

Eladó
Varga-kert, Keleti-utca 7. sz. alatt, a Salétromos kaszárnya mellett lévő 1 hold telek amelyen 50 méter hosszú, deszkából épített barakk van. Az egész telek 3 méter magas deszkakerítésrel van körül véve. Értekezhetni Debreceni Gazdák Bankjánál, Kossuth-u. 17.

Meghívó. Az Unió Tízifa és Áruforgalmi Rt. 1918 márc. 30-án d. u. 3 órakor üzleti helviségében tartja IV. évi rendes közgyűlést. Tárgysorozat: 1. az igazgatóság jelentése a Jelölyt üzletéről. 2. Az 1918. évi mérleg előterjesztése. 3. Felügyelőbizottság jelentése. 4. Felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása. 5. Felügyelőbizottság választása. 6. Indítványok. Debreczen 1919 március 1. Az igazgatóság. — Mérleg- és Eredmény-számla. Vagyon. Pénztárkésztel 5891.24 K. Árukészlet 2554.— K. Felszerelések 1410.— K. Értékpapír 100.— K. Veszteség 1344.76 K. Összesen 11500.— K. Teher: Részvénytőke 10.000.— K. Tartalékalap 800.— K. Adóhátralék 700.— K. Összesen 11.500.— K. Üzleti költség 3288.63 K. Munkabérek 12.531.74 K. Adó 828.80 K. Személyzet 4200.— K. Takarmány 4007.— K. Telephélet 600.— K. Összesen 25.456.17. Nyeresség: Árukon elért nyeresség 24.064.52 K. Nyerességátthozat 1917. évről 46.89 K. Veszteség 1344.76 K. Összesen 25.456.17 K.

Akinok
Hörölt aranya, ezüstje, ékszer, vagy zálogjegye van eladó, hívja meg Krámer. Arany Bika-bérház 3.

Apollónót
lehetőleg idősebb asszonyt, keresek fenjtáró izr. nőbeteghez. Cím a kiadóban

Lapkihordó
asszonyokat jó fizetéssel felvesz a kiadóhivatal. u u

Helyeik nemessivő
uriember segitene ki enzzavarából egy fiatal asszonyt pár száz koronával. Levelet post. Postant „Hátas” jellegre fősopára kér.

Bistos jövőjű
realis vállalatba (Hancsi, ranni társaságok) meg. keresésként „Bistost” 200.000“ jelgére a kiadóra kérek.

Eladó ház
Magoss utcán modern nri ház 8 szobás utcai, 3 szobás udvari lakással, 3 májusi beköltözéssel eladó. Dezső, Maróthy-utca 19.

Eladó ház
Nan utcán családi ház 4 szobás utcai 2-2 szobás udvari lakással eladó. Dezső, Maróthy-utca 19

Széchenyi-kertben
2 szobás lakás nagterületű kerttel, reménytel és gyümölcsösökkel májusi beköltözésre eladó. Dezső, Maróthy-utca 19.

VISZKETECSÉGET, SÖMÖRT, RÜHT
a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleischl-eredeti, törvényesen védett „SKABOFORM-KENŐCS”. Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet Dr. Fleischl-élt kerjünk. Próbátögyel K 4.—, nagy tégely K 6.—, családi tégely K 15.—. Debreczen és vidéke részére főraktár Reichard Sándor Cillag gyógyszerár Árpád-tér 1. és Grósz Nagy Ferenc Arany Egyszereget gyógyszerár Váralma u. 19. szám alatt.

TELEFONSZÁMUNK:
Szerkesztőség 18. sz.
Nyomda 18. sz.